

Βρυξέλλες, 4 Ιουνίου 2025
(OR. en)

9494/25

ASILE 47
JAI 694
MIGR 195
COEST 421

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια

Ημερομηνία Παραλαβής: 4 Ιουνίου 2025

Αποδέκτης: κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2025) 649 final

Θέμα: ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ
Μια προβλέψιμη και κοινή ευρωπαϊκή μελλοντική πορεία για τους Ουκρανούς στην ΕΕ

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 649 final.

σνημμ.: COM(2025) 649 final

Βρυξέλλες, 4.6.2025
COM(2025) 649 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Μια προβλέψιμη και κοινή ευρωπαϊκή μελλοντική πορεία για τους Ουκρανούς στην ΕΕ

Μια προβλέψιμη και κοινή ευρωπαϊκή μελλοντική πορεία για τους Ουκρανούς στην ΕΕ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επιδείξει αταλάντευτη στήριξη μέσω της πολιτικής, ανθρωπιστικής, στρατιωτικής και διπλωματικής βοήθειας που προσφέρει, ενώ είναι επίσης ο μεγαλύτερος χορηγός χρηματοδοτικής ενίσχυσης της Ουκρανίας¹. Παράλληλα, η ΕΕ έχει επιβάλει μαζικές και πρωτοφανείς κυρώσεις στη Ρωσία και σε όσους συνεργούν στην πολεμική προσπάθεια της Ρωσίας². Τα κράτη μέλη και οι πολίτες τους έχουν στείλει ισχυρό μήνυμα αλληλεγγύης προς την Ουκρανία και τον λαό της που προσπαθεί να ξεφύγει από τον πόλεμο, προσφέροντάς τους άμεση προστασία και στήριξη, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση και απασχόληση. Ως αποτέλεσμα, εκατομμύρια εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία έχουν βρει ασφάλεια, καταφύγιο και ευκαιρίες σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η ενεργοποίηση της οδηγίας για την προσωρινή προστασία³ καθόρισε μια κοινή προσέγγιση της ΕΕ παρέχοντας προβλεψιμότητα και ασφάλεια δικαίου τόσο στα εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία όσο και στα κράτη μέλη. Έχει παράσχει άμεση προστασία, αποτρέποντας παράλληλα την πρόσθετη πίεση στα ήδη επιβαρυνόμενα εθνικά συστήματα ασύλου. Ως εκ τούτου, η προσωρινή προστασία, η οποία ισχύει επί του παρόντος έως τον Μάρτιο του 2026, έχει αποδειχτεί αποτελεσματική και αναλογική απόκριση στις έκτακτες περιστάσεις.

Καθώς η κατάσταση στην Ουκρανία παραμένει επισφαλής, η Επιτροπή δεσμεύεται να συνεχίσει την αταλάντευτη υποστήριξή της προς τη χώρα και τον λαό της. Πολλά άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία έχουν οικοδομήσει ισχυρούς δεσμούς με τις κοινωνίες υποδοχής τους στην ΕΕ μέσω της εκμάθησης γλωσσών, της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, πολιτισμικών πρωτοβουλιών και, ιδίως, μέσω της ένταξης των παιδιών τους.

Η διαρκής κοινή προσέγγιση της ΕΕ είναι ουσιαστικής σημασίας για να διασφαλιστεί ισορροπημένος επιμερισμός των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, μετά από στενές διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη υπό την καθοδήγηση της πολωνικής προεδρίας του Συμβουλίου και λαμβανομένων υπόψη των απόψεων της ουκρανικής κυβέρνησης, είναι αναγκαίο να παραταθεί η προσωρινή προστασία κατά ένα επιπλέον έτος, με παράλληλη προετοιμασία για μια πιο σταθερή και μακρόπνοη προοπτική για τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία, συμπεριλαμβανομένης της παροχής στήριξης για ασφαλή, οικειοθελή και αξιοπρεπή επιστροφή τους στην Ουκρανία.

Η Ουκρανία έχει σημαντικές οικονομικές δυνατότητες και, με την προοπτική της ανάκαμψης και της μακροπρόθεσμης ανάπτυξής της, η χώρα θα βασίζεται όλο και περισσότερο στη στήριξη των ιδίων της των πολιτών για την προώθηση της ανασυγκρότησης και τη διαμόρφωση του μέλλοντός της. Η Ουκρανία χρειάζεται να επιστρέψουν οι πολίτες της, ως ζωτικά μέλη των κοινοτήτων τους, συνεισφέροντας με το σθένος, την πείρα και την ανθεκτικότητα που απαιτούνται για την αποκατάσταση της καθημερινής ζωής και της κοινωνικής συνοχής. Είναι απαραίτητη μια κοινή μελλοντική πορεία, η οποία θα προσφέρει προβλεψιμότητα, σταθερότητα και θα διασφαλίζει ισορροπημένο αντίκτυπο στα κράτη μέλη.

---

¹ Βοήθεια της ΕΕ προς την Ουκρανία - Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

² Κυρώσεις που επιβλήθηκαν μετά τη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας — Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

³ Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001, σ. 12).

Με αυτόν τον τρόπο θα δοθεί επαρκής χρόνος για τη μετάβαση των ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία σε άλλα νομικά καθεστάτα τα οποία αντιπροσωπεύουν καλύτερα την πραγματική τους κατάσταση, για παράδειγμα σε καθεστώς εργαζομένου, σπουδαστή ή διαμένοντος για οικογενειακούς λόγους, αλλά και θα υποστηριχθούν όσοι επιθυμούν να επιστρέψουν στην Ουκρανία.

Η παρούσα ανακοίνωση καθορίζει μια κοινή ευρωπαϊκή πορεία για το μέλλον των Ουκρανών που βρίσκονται σήμερα στην ΕΕ. Συνοδεύεται από πρόταση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου για την παράταση της προσωρινής προστασίας, καθώς και από πρόταση σύστασης του Συμβουλίου στην οποία παρατίθεται σειρά μέτρων με σκοπό να προετοιμαστεί το έδαφος για ομαλή και καλά συντονισμένη μετάβαση από την προσωρινή προστασία σε άλλα καθεστάτα και να υποστηριχθούν όσοι επιθυμούν να επιστρέψουν στην Ουκρανία.

2. ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ο εκτιμώμενος αριθμός των ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία⁴ στις χώρες της ΕΕ⁵ υπερβαίνει τα 4,4 εκατομμύρια⁶, ενώ άνθρωποι εξακολουθούν να καταφθάνουν.

Κατά τους πρώτους τρεις μήνες του 2025 εκδόθηκαν σχεδόν 142 000 αποφάσεις χορήγησης προσωρινής προστασίας στις χώρες της ΕΕ+, με μέσο όρο περίπου 47 000⁷ αποφάσεις ανά μήνα. Περίπου 800 000⁸ άτομα έχουν επιστρέψει στην Ουκρανία από τα κράτη μέλη, ωστόσο οι τρέχουσες μετακινήσεις είναι ως επί το πλείστον παλινδρομικής φύσεως. Το 2024 οι αιτήσεις ασύλου⁹ Ουκρανών στην ΕΕ ανήλθαν σε σχεδόν 27 000, με ποσοστό αναγνώρισης 87 %. Οι αιτήσεις συνέχισαν να αυξάνονται κατά τους πρώτους μήνες του 2025, και το δίμηνο Ιανουάριος-Φεβρουάριος του 2025 στην ΕΕ κατατέθηκαν σχεδόν 6 000 αιτήσεις ασύλου από Ουκρανούς¹⁰.

Η οδηγία για την προσωρινή προστασία εξακολουθεί να παρέχει ένα άρτιο νομικό πλαίσιο για τη διασφάλιση των ίδιων, εναρμονισμένων προτύπων προστασίας για εκατομμύρια εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία. Η τρέχουσα επισφαλής και αβέβαιη κατάσταση στην Ουκρανία δείχνει ότι δεν υπάρχουν επί του παρόντος ασφαλείς και σταθερές συνθήκες σε μεγάλα τμήματα της χώρας για όσους επιθυμούν να επιστρέψουν. Η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (στο εξής: UNHCR) εκτιμά ότι τα περισσότερα από τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία είναι απίθανο να επιστρέψουν οικειοθελώς βραχυπρόθεσμα, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης ανησυχίας για την ασφάλεια και την προστασία τους, ενώ παράλληλα εκφράζει ανησυχία για τη σταθερότητα ενδεχόμενης κατάπαυσης του πυρός. Επομένως, είναι σημαντικό η ΕΕ να τηρήσει τη δέσμευσή της να παράσχει βοήθεια στα εκτοπισμένα άτομα, για όσο διάστημα χρειάζεται, με βάση τις αξίες της αλληλεγγύης, του ανθρωπισμού και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή υποβάλλει **πρόταση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου για**

---

⁴ [Eurostat | Δεδομένα](#).

⁵ Κράτη μέλη της ΕΕ, Ελβετία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία.

⁶ Τον Μάρτιο του 2025 τα κράτη μέλη με τον μεγαλύτερο αριθμό ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία ήταν η Γερμανία (1 184 890), η Πολωνία (997 120), η Τσεχική Δημοκρατία (365 055), η Ισπανία (233 825), η Ιταλία (165 225) και η Ρουμανία (182 835). Όσον αφορά μόνο τα κράτη μέλη της ΕΕ, ο αριθμός των δικαιούχων προσωρινής προστασίας ανέρχεται σε σχεδόν 4,3 εκατομμύρια.

⁷ -21 % σε σύγκριση με τον μηνιαίο μέσο όρο που καταγράφηκε το πρώτο τρίμηνο του 2024 και -24 % σε σύγκριση με τον μηνιαίο μέσο όρο για ολόκληρο το 2024. [Eurostat | Δεδομένα](#).

⁸ [IOM DTM Ukraine — Returns Report — General Population Survey Round 20 \(April 2025\) \[Σύστημα Παρακολούθησης Ροών του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης — Ουκρανία — Έκθεση για τις επιστροφές — Γύρος 20 της γενικής έρευνας για τον πληθυσμό \(Απρίλιος 2025\)\]](#).

⁹ [Eurostat | Δεδομένα](#).

¹⁰ +86 % σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το 2024. [Eurostat | Δεδομένα](#).

περαιτέρω παράταση της προσωρινής προστασίας για ένα επιπλέον έτος, έως τις 4 Μαρτίου 2027.

Δεδομένου ότι η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει προσωρινή προστασία και τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτή, τα εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία θα πρέπει να έχουν τη διαβεβαίωση ότι η υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας ούτε είναι αναγκαία ούτε απαιτείται. Η παροχή σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου στα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία, καθώς και η ενθάρρυνση της μετάβασης σε άλλα νομικά καθεστάτα που αντικατοπτρίζουν καλύτερα την πραγματική τους κατάσταση θα αποτρέψουν επίσης την πρόσθετη πίεση στα εθνικά συστήματα ασύλου.

Κατά τα τρία πρώτα έτη μετά την ενεργοποίηση της οδηγίας, η ανάγκη παροχής προσωρινής προστασίας, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα των ατόμων να απολαμβάνουν προσωρινή προστασία στο κράτος μέλος της επιλογής τους, επηρέασε τα συστήματα υποδοχής των κρατών μελών με άνισο τρόπο. Σε ορισμένες περιπτώσεις ο αντίκτυπος εντάθηκε εξαιτίας της πρόσθετης πίεσης από την ανάγκη ταυτόχρονης διεκπεραίωσης μεγάλου αριθμού αιτήσεων ασύλου και από πρακτικά ζητήματα όπως η στέγαση. Στο μέλλον είναι σημαντικό να συνεχιστούν οι ενέργειες για να εξασφαλιστεί καλύτερη ισορροπία προσπαθειών μεταξύ των κρατών μελών.

Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να απορρίπτουν αιτήσεις για άδειες διαμονής από άτομα που έχουν ήδη λάβει τέτοιου είδους άδεια στο πλαίσιο προσωρινής προστασίας σε άλλο κράτος μέλος και απολαμβάνουν ήδη δικαιώματα προσωρινής προστασίας σε αυτή τη βάση¹¹. Αυτό μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή πολλαπλών καταχωρίσεων για προσωρινή προστασία και να διασφαλίσει ότι ο δικαιούχος μπορεί να απολαμβάνει τα δικαιώματα που συνδέονται με την εν λόγω προστασία σε ένα μόνο κράτος μέλος κάθε φορά.

3. ΠΑΡΟΧΗ ΜΑΚΡΟΠΝΟΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΟΥΣ ΟΥΚΡΑΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΟΥΣ

Περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, η Ουκρανία χρειάζεται τον λαό της για να αποκαταστήσει τον κοινωνικό της ιστό και να ανοικοδομήσει την οικονομία και τις υποδομές της. Την ίδια στιγμή, πολλά εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία οικοδομούν νέες ζωές στην ΕΕ. Η Ουκρανία εργάζεται ενεργά με σκοπό τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την ασφαλή επιστροφή των πολιτών και των κατοίκων της, με την υποστήριξη της ΕΕ, τόσο μέσω της παροχής κινήτρων όσο και μέσω της προσέγγισης Ουκρανών που ζουν στο εξωτερικό. Στο μεταξύ, η πρόσβαση στην απασχόληση και την εκπαίδευση που παρέχεται από τα κράτη μέλη αποφέρει οφέλη όχι μόνο σε όσους δικαιούνται προσωρινή προστασία και αποφασίζουν να παραμείνουν στην ΕΕ, αλλά και σε όσους σχεδιάζουν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους. Για να προσφέρει μια πιο σταθερή και μακρόπνοη προοπτική, η Επιτροπή δεσμεύεται να υποστηρίξει τα εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία να λάβουν απόφαση σχετικά με το μέλλον τους μετά από ενημέρωση.

3.1 Στήριξη προς τα κράτη μέλη για την ένταξη εκτοπισμένων Ουκρανών στην ΕΕ

Εκτός από τη στέγαση, την υγειονομική περίθαλψη και την κοινωνική πρόνοια, στο επίκεντρο των δικαιωμάτων που απολαμβάνουν στην ΕΕ τα εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία βρίσκονται επίσης η απασχόληση και η εκπαίδευση. Οι προσπάθειες για την παροχή πρόσβασης στην αγορά εργασίας, αλλά και στην εκπαίδευση υπό τους ίδιους όρους με τους πολίτες της ΕΕ θα αποφέρουν οφέλη στο μέλλον, τόσο για τα άτομα που δικαιούνται προσωρινή προστασία και αποφασίσουν να παραμείνουν στην ΕΕ όσο και για εκείνα που θα επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

---

¹¹ Για το θέμα αυτό, βλ. υπόθεση C-753/23, σκέψη 30.

Η πρόσβαση στην **απασχόληση** συνέβαλε σημαντικά βοηθώντας τα εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία να βρουν τη θέση τους στις κοινωνίες υποδοχής τους, με θετική συνεισφορά στις τοπικές κοινότητες. Η εργασία ως μέσο για την πρόληψη της απώλειας δεξιοτήτων συνδυάστηκε με την παροχή βοήθειας στα εκτοπισμένα άτομα που απέκτησαν ευρωπαϊκούς τίτλους σπουδών ώστε να βρουν ανάλογη απασχόληση στην Ουκρανία. Πρωτοβουλίες και χρηματοδότηση σε επίπεδο ΕΕ στηρίζουν τις προσπάθειες των κρατών μελών για την ένταξη των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία στην αγορά εργασίας της ΕΕ¹². Οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης διαδραματίζουν καίριο ρόλο στις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, ώστε να αξιοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι δεξιότητες των ατόμων που αναζητούν εργασία και να διασφαλίζεται η αντιστοίχισή τους με κενές θέσεις στην αγορά εργασίας και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών και πληροφοριών. Η σύγκριση που πραγματοποιήθηκε το 2023 μεταξύ του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων και του εθνικού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων της Ουκρανίας συμβάλλει στην ομαλότερη ένταξη στην αγορά εργασίας της ΕΕ. Η Επιτροπή δημιούργησε επίσης μια διαδικτυακή πιλοτική δεξαμενή ταλέντων της ΕΕ¹³ για να βοηθήσει στην αντιστοίχιση εκτοπισμένων Ουκρανών που αναζητούν εργασία με κενές θέσεις εργασίας που δημοσιεύονται από εργοδότες στην ΕΕ. Η EURAXESS, η πλατφόρμα της ΕΕ για την απασχόληση στην έρευνα και την καινοτομία, προσφέρει ειδικές ευκαιρίες απασχόλησης σε ερευνητές από την Ουκρανία στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ERA4Ukraine, μεταξύ άλλων σε ομάδες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας.

Τον Μάρτιο του 2025 1,3 εκατομμύρια εκτοπισθέντες ανήλικοι¹⁴ από την Ουκρανία επωφελούνταν από προσωρινή προστασία, συμπεριλαμβανομένων 840 000 **παιδιών** σε ηλικία υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης¹⁵. Εκτιμάται ότι 700 000 παιδιά είναι εγγεγραμμένα σε τοπικά σχολεία, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε ολόκληρη την ΕΕ¹⁶. Με τη στήριξη του στρατηγικού πλαισίου του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης, η ΕΕ υποστηρίζει τα κράτη μέλη με κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής, αλληλοδιδαχή από ομοτίμους, διαδικτυακές πλατφόρμες, χρηματοδοτήσεις —ιδίως του Erasmus+— και συλλογή δεδομένων, καθώς και με ανταλλαγή ορθών πρακτικών. Η διατήρηση δεσμών με την ουκρανική γλώσσα και τον ουκρανικό πολιτισμό θα συμβάλει στην επανένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ουκρανίας. Ειδικότερα, η πρόσβαση στην πολιτιστική ζωή συντελεί επίσης στη συναισθηματική ευημερία, με τη στήριξη του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη», το οποίο έχει ως στόχο τη διευκόλυνση της κοινωνικής και πολιτιστικής ενσωμάτωσης των εκτοπισθέντων. Η συμφωνία συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης που συνάφθηκε το 2023 μεταξύ της Επιτροπής και του Υπουργείου Παιδείας και Επιστημών της Ουκρανίας ενθαρρύνει συγκεκριμένα την εγγραφή στα σχολεία της χώρας υποδοχής και την αμοιβαία αναγνώριση των ακαδημαϊκών προσόντων. Η ουκρανική κυβέρνηση έχει ήδη θέσει σε εφαρμογή μέτρα για τη διασφάλιση της εύκολης αναγνώρισης της εκπαίδευσης κατά την επιστροφή στην Ουκρανία.

Η ΕΕ στηρίζει τα κράτη μέλη που φιλοξενούν εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία μέσω **ενωσιακής χρηματοδότησης**, ιδίως από τα σχετικά ταμεία εσωτερικών υποθέσεων και τη

---

¹² Βλ. [Ανακοίνωση — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την εκπαίδευση ενηλίκων των ατόμων που διαφεύγουν τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας](#).

¹³ [EU Talent Pool Pilot](#) (Πιλοτική δεξαμενή ταλέντων της ΕΕ).

¹⁴ [Eurostat | Δεδομένα](#).

¹⁵ Η εκτίμηση του αριθμού των παιδιών σε ηλικία υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης βασίζεται στην έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για το 2023: [Education and training monitor 2023 — Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ](#).

¹⁶ [The inclusion of displaced children from Ukraine in EU education systems](#) (Η ένταξη των εκτοπισθέντων παιδιών από την Ουκρανία στα εκπαιδευτικά συστήματα της ΕΕ).

χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής¹⁷. Αυτές οι δυνατότητες χρηματοδότησης παρέχουν ευελιξία αντανακλώντας συγκεκριμένα πλαίσια και χρηματοδοτικές ανάγκες σε εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων για την ενσωμάτωση των ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία. Η πολιτική συνοχής έχει παράσχει πρόσθετη ρευστότητα ύψους 13,6 δισ. EUR στα κράτη μέλη που φιλοξενούν ανθρώπους από την Ουκρανία, ενώ άλλα 1,4 δισ. EUR έχουν ανακατανεμηθεί σε ήδη υφιστάμενα χρηματοδοτικά προγράμματα, ώστε να παρασχεθεί άμεση στήριξη σε εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία. Η ΕΕ διαθέτει επιπλέον 3 δισ. EUR έως το τέλος του 2027 για να στηρίξει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο και να μεριμνήσει για τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία. Περίπου 1 δισ. EUR από την ενδιάμεση επανεξέταση των προγραμμάτων των κρατών μελών θα διατεθούν επιπλέον για την ίδια περίοδο για την αντιμετώπιση σχετικών προτεραιοτήτων στο πλαίσιο του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME), συμπεριλαμβανομένης της φιλοξενίας ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία.

3.2 Υποστήριξη της δημιουργίας κέντρων ενότητας

Μετά την πρωτοβουλία του υπουργού Εθνικής Ενότητας της Ουκρανίας για τη δημιουργία κέντρων στην ΕΕ που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη διατήρηση της σύνδεσης με Ουκρανούς που ζουν στο εξωτερικό, ορισμένα κράτη μέλη υιοθέτησαν την ιδέα αυτή και βρίσκονται στη διαδικασία δημιουργίας κέντρων ενότητας στην επικράτειά τους. Τα κέντρα ενότητας παρέχουν πληροφορίες, παραπομπές και συμβουλές σε εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία. Εκτός από τη διευκόλυνση της επιστροφής όσων επιθυμούν να επιστρέψουν στην Ουκρανία, τα κέντρα ενότητας μπορούν επίσης να υποστηρίξουν την ένταξη στις κοινωνίες υποδοχής και στην αγορά εργασίας για όσους επιθυμούν να παραμείνουν, με καλύτερη ανάπτυξη και αξιοποίηση των δεξιοτήτων τους.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αξιοποιήσουν το πρόγραμμα του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME), προκειμένου να συμβάλουν στη χρηματοδότηση των κέντρων ενότητας. Διεθνείς οργανισμοί, όπως η UNHCR, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (στο εξής: ΔΟΜ) και το Διεθνές Κέντρο για την Ανάπτυξη Μεταναστευτικής Πολιτικής (στο εξής: ICMPD), μπορούν επίσης, με την παροχή ανεξάρτητης ενημέρωσης και συμβουλευτικής, να στηρίξουν τα εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία ώστε να αποφασίσουν αυτοβούλως μετά από ενημέρωση αν θα παραμείνουν στις χώρες υποδοχής ή θα επιστρέψουν στην Ουκρανία. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να αξιοποιήσουν τις γνώσεις, τις ικανότητες και τα δίκτυα που προσφέρουν οι εν λόγω οργανισμοί, καθώς και την υποστήριξη που προσφέρουν χώρες εταίροι, ώστε να αξιοποιήσουν στο έπακρο τα κέντρα ενότητας.

Προκειμένου να στηρίξει τη δημιουργία των κέντρων ενότητας, η Επιτροπή θα ορίσει ειδικό απεσταλμένο για τους Ουκρανούς στην ΕΕ, ο οποίος θα είναι επιφορτισμένος με τον συντονισμό με εθνικούς εκπροσώπους στα κράτη μέλη, με διεθνείς οργανισμούς που μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες πληροφόρησης και συμβουλές σε θέματα επιστροφής —ιδίως την UNHCR, τον ΔΟΜ και το ICMPD— καθώς και με το Υπουργείο Εθνικής Ενότητας στην Ουκρανία. Η πλατφόρμα αλληλεγγύης «Ουκρανία»¹⁸ θα χρησιμεύσει επίσης ως φόρουμ συντονισμού σε επίπεδο εμπειρογνομόνων. Η πλατφόρμα φέρνει σε επαφή την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και διεθνείς οργανισμούς, καθώς και τις ουκρανικές αρχές. Μέσω της πλατφόρμας αλληλεγγύης, η Επιτροπή θα διευκολύνει επίσης την ανταλλαγή πληροφοριών και τον συντονισμό των μέτρων στήριξης, έχοντας μια γενική επισκόπηση της παρεχόμενης βοήθειας

---

¹⁷ Δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη, η λεγόμενη δέσμη μέτρων «CARE» (CARE, CARE-plus και Fast-CARE).

¹⁸ Η πλατφόρμα αλληλεγγύης δημιουργήθηκε τον Μάρτιο του 2022 για να διασφαλίσει την εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας για την προσωρινή προστασία. Η προστιθέμενη αξία της έγκειται στον συνολικό συντονισμό της αντίδρασης της ΕΕ στη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας, προσφέροντας έναν άτυπο χώρο για την ταχεία ευθυγράμμιση της αντίδρασης από τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη σε επιχειρησιακό επίπεδο και σε επίπεδο πολιτικής.

σε όλα τα κράτη μέλη, ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπιστία και η συνοχή. Στόχος θα είναι ο εξορθολογισμός των προσπαθειών μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών και η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της παροχής βοήθειας στις τοπικές κοινότητες της Ουκρανίας, ώστε να είναι έτοιμες για τις επιστροφές. Η εστίαση της στήριξης στις τοπικές κοινότητες θα ενισχύσει την κοινωνική συνοχή στην Ουκρανία. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συγκεντρώνει τεχνική και πολιτική εμπειρογνώσια για την αποτελεσματική επιχειρησιακή λειτουργία των κέντρων ενότητας και να ενθαρρύνει τη λήψη αντίστοιχων μέτρων από τις ουκρανικές αρχές.

Στην Ουκρανία, ο ομόλογος των κέντρων ενότητας θα είναι ο Εθνικός Οργανισμός Ενότητας ως ο βασικός εκτελεστικός φορέας του Υπουργείου Εθνικής Ενότητας της Ουκρανίας. Ο Οργανισμός θα στηρίζει τη σύσταση κέντρων ενότητας στην ΕΕ και θα διευκολύνει ευρύτερες πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην ενίσχυση της εθνικής συνοχής, στην προώθηση των πολιτισμών δεσμών και των δεσμών της κοινωνίας των πολιτών με την ουκρανική κοινότητα, καθώς και στη στήριξη των προσπαθειών εκούσιου επαναπατρισμού και επανένταξης.

Η Επιτροπή θα παράσχει επίσης ειδική τεχνική υποστήριξη στο νεοσυσταθέν Υπουργείο Εθνικής Ενότητας. Αυτό θα ενισχύσει την ικανότητά του όσον αφορά τη σύσταση κέντρων ενότητας, καθώς και υπηρεσιών στην Ουκρανία για όσους επιστρέφουν, και τον συντονισμό με σχετικές υπηρεσίες, όπως οι κρατικές υπηρεσίες απασχόλησης. Για να βελτιωθεί ο συνολικός συντονισμός των πρωτοβουλιών και να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα ενημέρωσης για τον πληθυσμό που επιστρέφει, το Υπουργείο Εθνικής Ενότητας θα επωφεληθεί επίσης από στήριξη την οποία θα λάβει για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προτεραιοτήτων ανάκαμψης και μεταρρύθμισης που είναι σημαντικές για όσους επιστρέφουν, η οποία συμπληρώνει την ενωσιακή δημοσιονομική στήριξη και τεχνική βοήθεια που βοηθούν στην ανάκαμψη της Ουκρανίας και στον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών που είναι απαραίτητες για την επανένταξη, όπως η στέγαση, η εκπαίδευση και η απασχόληση.

3.3 Υποστήριξη από την ΕΕ για την επανένταξη στην Ουκρανία

Οι Ουκρανοί αποτελούν τη βασική κινητήρια δύναμη για την ανάκαμψη και την ανασυγκρότηση της Ουκρανίας. Ωστόσο, η δυνατότητα επιστροφής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ανάπτυξη συνθηκών ασφάλειας και προστασίας εντός της Ουκρανίας, καθώς και από την πρόσβαση σε μέσα διαβίωσης και στέγαση για όσους επιστρέφουν από περιοχές είτε εντός είτε εκτός των συνόρων της Ουκρανίας.

Ενώ η ασφάλεια είναι απαραίτητη για να επιστρέψουν οι άνθρωποι στην πατρίδα τους, πρέπει επίσης να βλέπουν ένα μέλλον στην Ουκρανία —χρειάζονται έναν τόπο διαβίωσης, κατάλληλες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων λειτουργικών υποδομών ενέργειας, που διασφαλίζουν πρόσβαση σε βασικές και αναγκαίες υπηρεσίες, πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση και ευκαιρίες εργασίας. Αυτοί είναι οι κεντρικοί στόχοι της στήριξης από την ΕΕ. Η κοινωνική συνοχή πρέπει επίσης να εξετάζεται προσεκτικά κατά την υποστήριξη των επιστροφών στην Ουκρανία, ώστε να διασφαλίζεται ότι λαμβάνονται εξίσου υπόψη οι ανάγκες των ατόμων που παρέμειναν στη χώρα, αλλά και του πληθυσμού που επιστρέφει.

Η εύρυθμη λειτουργία της **ουκρανικής αγοράς εργασίας** θα είναι καίριας σημασίας για την προσέλκυση —και τη διατήρηση— ανθρώπινου κεφαλαίου και, ως εκ τούτου, για την ανασυγκρότηση της χώρας, καθώς και για την οικονομική και κοινωνική της ανάπτυξη. Οι ευκαιρίες απασχόλησης καλής ποιότητας, με αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας, θα είναι απαραίτητες για την ανασύσταση του εργατικού δυναμικού, το οποίο έχει πληγεί σε μεγάλο βαθμό από τον πόλεμο, και για τη βελτίωση της ζωής στην Ουκρανία. Με τη στήριξη που λαμβάνει από την ΕΕ στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης στην ΕΕ, η Ουκρανία εκσυγχρονίζει τη νομοθεσία της με στόχο την εναρμόνισή της με το κεκτημένο της ΕΕ. Στα βασικά βήματα περιλαμβάνονται οι υπό εξέλιξη εργασίες για την εκπόνηση ενός νέου εργατικού κώδικα και μιας νέας στρατηγικής για την απασχόληση, καθώς και η

οριστικοποίηση ενός νέου νόμου για την επαγγελματική εκπαίδευση, που μπορούν αμφότερες να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της έλλειψης ειδικευμένου εργατικού δυναμικού και της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων. Η συμμετοχή της Ουκρανίας στο σκέλος «Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία» (EaSI) του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου¹⁹ θα δώσει τη δυνατότητα σε ουκρανικές οντότητες να συμμετάσχουν σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Η συμμαχία δεξιοτήτων για την Ουκρανία, με συνεπικεφαλής την Ουκρανία και τη Γερμανία²⁰, επίσης στηρίζει ευκαιρίες κατάρτισης για άτομα από την Ουκρανία.

Όσον αφορά τη **χρηματοδότηση**, η συνολική στήριξη της ΕΕ προς την Ουκρανία από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας μέχρι σήμερα ανέρχεται σε σχεδόν 148 δισ. EUR. Το **σχέδιο για την Ουκρανία**²¹, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του **Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία**²², περιγράφει κρίσιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που θα δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την επιστροφή των εκτοπισμένων ατόμων στην πατρίδα τους. Παρέχει προβλέψιμη ροή χρηματοοικονομικών εισροών προς την Ουκρανία, ενώ παράλληλα προωθεί βασικές μεταρρυθμίσεις κατά την περίοδο 2024-2027. Οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις εστιάζουν μεταξύ άλλων στην παροχή βοήθειας στους ανθρώπους ώστε να επιστρέψουν στην Ουκρανία και στη στήριξη της επανένταξης στη χώρα καταγωγής τους και στην αγορά εργασίας. Το σχέδιο για την Ουκρανία δεσμεύει την Ουκρανία να επενδύσει στην εκπαίδευση (650 εκατ. EUR έως το 2027), στην υγειονομική περίθαλψη (400 εκατ. EUR έως το 2027) και στις κοινωνικές υποδομές (350 εκατ. EUR έως το 2027). Τουλάχιστον το 20 % της μη επιστρεπτέας στήριξης στο πλαίσιο του σχεδίου για την Ουκρανία —περίπου 1 δισ. EUR— διατίθεται για τις ανάγκες υποεθνικών αρχών, ιδίως της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το **επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία (UIF)**²³ διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διατήρηση του ανθρώπινου κεφαλαίου και στη δημιουργία συνθηκών για την επιστροφή. Η εκπαίδευση, η στέγαση, η υγειονομική περίθαλψη, η οικονομία της φροντίδας και η κοινωνική προστασία αποτελούν τομείς προτεραιότητας. Τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη στηρίζουν την αποκατάσταση των δημοτικών υποδομών και βοηθούν στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από τον πόλεμο. Τα νέα επενδυτικά προγράμματα που έγιναν αποδεκτά τον Μάρτιο του 2025 θα στηρίζουν τις ανάγκες στέγασης και οι μελλοντικές προσκλήσεις θα περιλαμβάνουν την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και σε θέσεις εργασίας για τις ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των επαναπατριζόμενων.

---

¹⁹ Η συμφωνία για την προσχώρηση της Ουκρανίας στο σκέλος «Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία» (EaSI) βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση.

²⁰ Η Επιτροπή συμμετέχει ως παρατηρητής στις ομάδες εργασίας της συμμαχίας δεξιοτήτων. Πάνω από 70 οργανισμοί σε ολόκληρο τον κόσμο συμμετέχουν σε αυτήν.

²¹ Το σχέδιο για την Ουκρανία αποτελεί τη μεταρρυθμιστική και επενδυτική στρατηγική της Ουκρανίας για την περίοδο 2024-2027, ανοίγοντας τον δρόμο για τακτικές, τριμηνιαίες πληρωμές στο πλαίσιο του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία, υπό την προϋπόθεση ότι η Ουκρανία θα πληροί τις προσυμφωνημένες απαιτήσεις. Μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις που επικεντρώνονται στο ανθρώπινο κεφάλαιο, όπως η δημογραφική στρατηγική, η στρατηγική για την απασχόληση, οι βελτιώσεις στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη κ.λπ.

²² Το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία αποτελεί θεμελιώδες εργαλείο στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για την αντιμετώπιση των πολύπλευρων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ουκρανία μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας. Αυτός ο ειδικός μηχανισμός στήριξης, ο οποίος άρχισε να ισχύει την 1η Μαρτίου 2024 και καλύπτει τα έτη 2024 έως 2027, προσφέρει χρηματοδοτική στήριξη ύψους έως και 50 δισ. EUR.

²³ Το επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία (UIF) αποτελεί μέρος του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία ύψους 50 δισ. EUR, το οποίο σχεδιάστηκε με στόχο την προσέλκυση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων για την ανάκαμψη και την ανασυγκρότηση της Ουκρανίας. Διαθέτει χρηματοδοτικά μέσα συνολικού ύψους 9,3 δισ. EUR, εκ των οποίων 7,8 δισ. EUR σε εγγυήσεις δανείων και 1,5 δισ. EUR σε μεικτή χρηματοδότηση. Στόχος του είναι η κινητοποίηση επενδύσεων ύψους 40 δισ. EUR για ανάκαμψη, ανασυγκρότηση και εκσυγχρονισμό.

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «**Δάνεια επιτάχυνσης έκτακτων εσόδων για την Ουκρανία**» της **G7** (45 δισ. EUR), η ΕΕ χορηγεί στην Ουκρανία μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή (ΜΧΣ) ύψους 18,1 δισ. EUR ως άμεση δημοσιονομική στήριξη για τις επείγουσες χρηματοδοτικές ανάγκες της χώρας. Τα δάνεια της ΕΕ και της G7 πρέπει να αποπληρωθούν με έσοδα από ακινητοποιημένα περιουσιακά στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας που τηρούνται στην ΕΕ.

Τα έργα **τεχνικής βοήθειας** που βρίσκονται σε εξέλιξη στην Ουκρανία μπορούν να δώσουν προτεραιότητα στην υποστήριξη της επανένταξης των ατόμων που επιστρέφουν στην πατρίδα τους. Η ΕΕ παρέχει στήριξη μέσω πρωτοβουλιών όπως η Skills4Recovery²⁴, η οποία στηρίζει ειδικά προσαρμοσμένα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, και η EU4Business²⁵, η οποία περιλαμβάνει παροχή συμβουλών ή ανάπτυξη ικανοτήτων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις (στο εξής: ΜΜΕ) που επιθυμούν να επιστρέψουν²⁶. Τα έργα αυτά, καθώς και μελλοντικά έργα, μπορούν να στηρίξουν το Υπουργείο Εθνικής Ενότητας, δίνοντας τη δυνατότητα σε άτομα που επιστρέφουν στην Ουκρανία να ιδρύσουν επιχειρήσεις, να λάβουν εξατομικευμένες υπηρεσίες απασχόλησης και να συμμετάσχουν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η στήριξη της ΕΕ συνέβαλε στην ανθεκτικότητα της χώρας και **βοήθησε τους ανθρώπους να συνεχίσουν τη ζωή τους στην Ουκρανία**. Ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης στήριξε τις ανάγκες ηλεκτρικής ενέργειας 6,5 εκατομμυρίων ανθρώπων και το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία συνέβαλε στην επισκευή κατεστραμμένου εξοπλισμού. Η ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ έχει στηρίξει τον ουκρανικό πληθυσμό στους τομείς της στέγασης, της ύδρευσης, της υγιεινής και της αποχέτευσης, της προστασίας, των βασικών αναγκών, της υγείας, της δράσης κατά των ναρκών, και της εκπαίδευσης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένης της αποκατάστασης των σχολείων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη έχουν προβεί στη δωρεά περισσότερων από 370 σχολικών λεωφορείων για να βοηθήσουν τα παιδιά να πηγαίνουν στο σχολείο. Το Erasmus+ έχει βοηθήσει να τυπωθούν περισσότερα από 1,5 εκατομμύριο σχολικά βιβλία από την έναρξη του πολέμου και στηρίζει έργα ανάπτυξης ικανοτήτων στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού, με σκοπό να ενισχυθεί η παροχή ευκαιριών υψηλής ποιότητας στη χώρα. Η ουκρανική κυβέρνηση έχει ήδη θέσει σε εφαρμογή μέτρα για τη διασφάλιση της εύκολης αναγνώρισης της εκπαίδευσης κατά την επιστροφή στην Ουκρανία²⁷. Η διαφύλαξη και η αποκατάσταση του ουκρανικού πολιτισμού και της ουκρανικής κληρονομιάς θα διευκολύνουν επίσης την κοινωνικοπολιτιστική επανένταξη των ατόμων που επιστρέφουν.

Τα **εμβάσματα** από εκτοπισμένους Ουκρανούς που ζουν στην ΕΕ αποτελούν πηγή εισοδήματος που μπορεί να στηρίξει την ουκρανική οικονομία και να συμβάλει στην ανασυγκρότηση της χώρας. Το 2024 οι εισροές εμβασμάτων από την ΕΕ ανήλθαν στο 3,26 % του ΑΕΠ της Ουκρανίας, ή περίπου 5,6 δισ. EUR, σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας

²⁴ Η κοινή δράση Skills4Recovery χρηματοδοτείται από την ΕΕ, τη Γερμανία, την Πολωνία και την Εσθονία. Υλοποιείται από την Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) και το Solidarity Fund PL (SFPL). Η Skills4Recovery δρομολογήθηκε από τη γερμανική κυβέρνηση το 2023.

²⁵ Η EU4Business είναι μια κεντρική πρωτοβουλία που εμπεριέχει όλη τη στήριξη της ΕΕ προς τις ΜΜΕ στις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, βελτιώνοντας την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και υπηρεσίες επιχειρηματικής ανάπτυξης.

²⁶ Η στήριξη κατανέμεται σε τοπικό επίπεδο: το πρόγραμμα «U-LEAD with Europe», με 24 περιφερειακά γραφεία, παρέχει μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων που καλύπτουν ολόκληρο το πεδίο των δημοτικών αρμοδιοτήτων κατά τη διάρκεια του επιθετικού πολέμου και της ανάκαμψης.

²⁷ Η νομοθεσία που έχει θεσπιστεί από τον Μάρτιο του 2025 επιβάλλει την αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτώνται στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένης της άτυπης εκπαίδευσης, όπως διαδικτυακά μαθήματα και σεμινάρια. Οι ουκρανικές αρχές έχουν επίσης εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές προς τα ουκρανικά σχολεία σχετικά με την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτώνται στο εξωτερικό, διασφαλίζοντας ότι οι μαθητές που φοίτησαν σε τοπικά σχολεία στην ΕΕ θα μπορούν να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους μόλις επιστρέψουν στην Ουκρανία.

της Ουκρανίας (NBU). Η Επιτροπή συνεργάστηκε με τον κλάδο των πληρωμών για την προώθηση πρακτικών που καθιστούν τα εμβάσματα πιο προσιτά και προσβάσιμα, με καθοδήγηση για τη διευκόλυνση των πληρωμών μεταξύ της ΕΕ και όλων των εδαφών της Ουκρανίας που ελέγχονται από την κυβέρνηση. Η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει τις προσπάθειες της Ουκρανίας να προετοιμάσει την αίτησή της για ένταξη στο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των συστημάτων του ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ (SEPA), τα οποία θα διευκολύνουν περαιτέρω τις διασυνοριακές μεταφορές.

Τα μέτρα για την ένταξη της Ουκρανίας στην ενιαία αγορά της ΕΕ που καθορίζονται στο σχέδιο δράσης προτεραιότητας για τη σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA), σε συνδυασμό με τις μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο του σχεδίου για την Ουκρανία, θα παράσχουν τη βάση για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και ευκαιρίες απασχόλησης, μέσω μέτρων όπως η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Με βάση τη λογική του «αυτοκινητόδρομου της ενιαίας αγοράς», θα προωθηθούν επίσης συνδέσεις με την Ουκρανία με στόχο τη μείωση των φραγμών στο εμπόριο, την αύξηση της συνδεσιμότητας και την τόνωση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης.

4. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΑΦΟΥΣ ΓΙΑ ΟΜΑΛΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΕ ΆΛΛΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ

Η προσωρινή προστασία αποσκοπούσε στην άμεση ανακούφιση των ατόμων που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Η ενεργοποίηση της οδηγίας για την προσωρινή προστασία εξακολουθεί να αποδεικνύει την ενότητα της Ένωσης και την αλληλεγγύη προς τον λαό της Ουκρανίας.

Ωστόσο, η προσωρινή προστασία είναι από τη φύση της προσωρινή. Σε κάποια μελλοντική χρονική στιγμή, όταν οι περιστάσεις θα επιτρέπουν να υπάρχει επαρκής βεβαιότητα σχετικά με την κατάσταση στην Ουκρανία, και ιδίως να συνάγεται το συμπέρασμα ότι υπάρχουν ασφαλείς και μόνιμες συνθήκες επιστροφής, το πλαίσιο προσωρινής προστασίας δεν θα είναι πλέον αναγκαίο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι έτοιμα για την αλλαγή αυτή όταν έρθει η στιγμή.

Από το 2022 η ΕΕ έχει συνδυάσει το νομικό πλαίσιο της προσωρινής προστασίας με ειδική δράση προκειμένου να στηρίζει τα κράτη μέλη στη φροντίδα των εκτοπισμένων ατόμων που προέρχονται από την Ουκρανία και να διευκολύνει την ένταξή τους στις κοινωνίες της ΕΕ. Λαμβάνοντας υπόψη τον παρατεταμένο εκτοπισμό, καθώς και την κλίμακα και την πολυπλοκότητα της τρέχουσας κατάστασης, είναι καιρός να αρχίσουμε να αναπτύσσουμε μια πιο εξειδικευμένη προσέγγιση, καλύτερα προσαρμοσμένη στην κατάσταση των ατόμων που επωφελούνται επί του παρόντος από την προσωρινή προστασία, και με τον πρόσθετο στόχο να μειωθεί η πίεση που αντιμετωπίζουν οι κοινωνίες υποδοχής.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή υποβάλλει **πρόταση σύστασης του Συμβουλίου** για τον καθορισμό των βασικών συνιστωσών μιας συντονισμένης μελλοντοστρεφούς αντίδρασης σε επίπεδο ΕΕ, ώστε να μπορέσουν τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μεταβατικά μέτρα.

4.1 Μετάβαση από την προσωρινή προστασία σε άλλα καθεστώτα νόμιμης διαμονής

Η μετάβαση από την προσωρινή προστασία σε άλλα καθεστώτα θα παράσχει ασφάλεια δικαίου και σταθερές προοπτικές στους δικαιούχους της. Ο καθορισμός μιας σαφέστερης, πιο μακροπρόθεσμης προοπτικής θα αποτρέψει επίσης την πρόσθετη πίεση στα ήδη επιβαρυνόμενα εθνικά συστήματα ασύλου.

Με την πάροδο του χρόνου, τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία έχουν ενταχθεί στο κοινωνικό και οικονομικό ιστό των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη να επιτρέψουν στα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία

να μεταβούν σε εθνικά καθεστάτα νόμιμης διαμονής, ιδίως σε όσα σχετίζονται με την απασχόληση, την εκπαίδευση ή οικογενειακούς λόγους. Με τον τρόπο αυτό, τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία θα έχουν τη δυνατότητα να μεταβούν σε ένα πιο σταθερό καθεστώς στα κράτη μέλη υποδοχής τους, το οποίο θα αντανακλά καλύτερα την πραγματική τους κατάσταση.

Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ, τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία δεν δικαιούνται να υπαχθούν σε **καθεστάτα διαμονής που ορίζονται στις οδηγίες της ΕΕ για τη νόμιμη μετανάστευση**. Η Επιτροπή, προκειμένου να βοηθήσει τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία να κάνουν τεκμηριωμένες επιλογές και να τους δώσει εναλλακτικές ευκαιρίες, παροτρύνει τα κράτη μέλη, ιδίως όταν δεν είναι δυνατή η πρόσβαση σε εθνικά νομικά καθεστάτα, να επιτρέπουν στα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία και τα οποία διαφορετικά θα πληρούσαν τις προϋποθέσεις υπαγωγής σε άλλο καθεστώς βάσει του δικαίου της ΕΕ να μεταβούν σε άλλο καθεστώς υποβάλλοντας αίτηση για έγκριση βάσει της οδηγίας για την μπλε κάρτα, της οδηγίας για την ενιαία άδεια και της οδηγίας για τους φοιτητές και τους ερευνητές²⁸. Με αυτόν τον τρόπο, τα κράτη μέλη θα στηρίζουν τη βιώσιμη ενσωμάτωση των ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία στις χώρες υποδοχής τους, συμπεριλαμβανομένης της αγοράς εργασίας, και θα προωθήσουν την αποτελεσματικότερη χρήση των δεξιοτήτων τους.

4.2 Προετοιμασία για σταδιακή επιστροφή και βιώσιμη επανένταξη στην Ουκρανία

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να είναι σε ετοιμότητα να παρέχουν στήριξη στους ανθρώπους που θα επιστρέψουν στην Ουκρανία, τώρα και στο μέλλον. Η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν τη σταδιακή και ομαλή επιστροφή και επανένταξη, στον κατάλληλο χρόνο και λαμβανομένων υπόψη των αναγκών και των ικανοτήτων της Ουκρανίας. Τα κράτη μέλη, καθώς και η Ουκρανία, ενθαρρύνονται να αξιοποιήσουν πλήρως τα εργαλεία που είναι ήδη διαθέσιμα σε επίπεδο ΕΕ.

Όσοι σκέφτονται να επιστρέψουν στην Ουκρανία θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις μετά από ενημέρωση. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλοι θα έχουν ίσες ευκαιρίες, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να προσφέρουν μια ευέλικτη αλλά δομημένη προσέγγιση για τη διεξαγωγή **διερευνητικών επισκέψεων στην Ουκρανία**. Τα ταξίδια αυτά θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους ανθρώπους να ελέγξουν την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι οικογένειές τους, τα σπίτια τους ή οι κοινότητές τους, πριν αποφασίσουν να επιστρέψουν.

Για την υποστήριξη όσων επιθυμούν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, η Επιτροπή συνιστά επίσης να καταρτιστούν με προσοχή τα **προγράμματα εκούσιου επαναπατρισμού**²⁹ των κρατών μελών βάσει της οδηγίας για την προσωρινή προστασία. Αυτοί είναι ορισμένοι πρακτικοί τρόποι παροχής βοήθειας προς τους ανθρώπους ώστε να επιστρέψουν στην πατρίδα τους με ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Τα προγράμματα αυτά θα πρέπει να είναι καλά σχεδιασμένα και να κοινοποιηθούν με σαφήνεια. Θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την κατάσταση στην Ουκρανία, τις ανάγκες όσων επιστρέφουν και τον αντίκτυπο στις τοπικές κοινότητες. Στόχος των προγραμμάτων αυτών θα πρέπει να είναι να υποστηριχθεί η κοινωνική

²⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2021/1883 σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης· οδηγία 2011/98/ΕΕ σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος· οδηγία (ΕΕ) 2016/801 σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την έρευνα, τις σπουδές, την πρακτική άσκηση, την εθελοντική υπηρεσία, τις ανταλλαγές μαθητών ή τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την απασχόληση των εσωτερικών άμισθων βοηθών (au pair) (αναδιатύωση).

²⁹ Τα εν λόγω προγράμματα δεν πρέπει να θεωρούνται προγράμματα που διέπονται από την οδηγία για την επιστροφή, δεδομένου ότι τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα διαμένουν νόμιμα στο κράτος μέλος υποδοχής έως το τέλος της προσωρινής προστασίας και δεν απαιτείται απόφαση επιστροφής.

συνοχή και να αποφευχθεί η άσκηση πίεσης στις κοινότητες που έχουν ήδη πληγεί από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας. Για να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος της μεμονωμένης διεκπεραίωσης κάθε περίπτωσης, η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη να συνεχίσουν να χορηγούν σε άτομα που συμμετέχουν σε προγράμματα εκούσιου επαναπατρισμού την παράταση των δικαιωμάτων και των παροχών που είχαν ως άτομα που απολάμβαναν προσωρινή προστασία έως ότου επιστρέψουν στην Ουκρανία ή έως το τέλος της περιόδου που προβλέπεται στο πρόγραμμα οικειοθελούς αναχώρησης.

Οι προσπάθειές μας να στηρίξουμε την ασφαλή επιστροφή και επανένταξη των εκτοπισμένων από την Ουκρανία πρέπει να διασφαλίσουν ότι όλοι θα αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και δικαιοσύνη. Βάσει της ατομικής τους κατάστασης, ορισμένα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία και ζουν στην ΕΕ μπορεί να μην πληρούν τις προϋποθέσεις για μετάβαση σε άλλα καθεστάτα ή για επιστροφή στην Ουκρανία, λόγω της ευαλωτότητάς τους σε συνδυασμό με το ενδεχόμενο η Ουκρανία να μην έχει την ικανότητα να καλύψει τις ανάγκες τους αμέσως μετά τη λήξη της προσωρινής προστασίας —όπως όσοι ακολουθούν κάποιο πρόγραμμα θεραπευτικής αγωγής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη να διερευνήσουν επιλογές ώστε τα εν λόγω ευάλωτα πρόσωπα να συνεχίσουν να διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ για μεταβατική περίοδο, έως ότου καταστεί εφικτή η επιστροφή τους.

Στο ίδιο πνεύμα, η εκπαίδευση των παιδιών δεν θα πρέπει να διαταραχθεί. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα ανήλικα παιδιά που φοιτούν σε σχολεία θα έχουν τη δυνατότητα να ολοκληρώσουν την εκπαίδευσή τους σε σταθερό περιβάλλον, μαζί με τις οικογένειές τους. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν τους κανόνες της οδηγίας για την προσωρινή προστασία βάσει των οποίων επιτρέπεται στις οικογένειες με ανήλικα τέκνα που φοιτούν στο σχολείο να παραμείνουν στην ΕΕ για το αναγκαίο χρονικό διάστημα, ιδίως εάν η προσωρινή προστασία περατωθεί πριν από τη λήξη του σχολικού έτους.

4.3 Ενίσχυση της παροχής πληροφοριών, του συντονισμού, της παρακολούθησης και της ανταλλαγής δεδομένων

Η σαφής, ακριβής και επικαιροποιημένη ενημέρωση θα είναι ουσιαστικής σημασίας. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να αναπτύξουν κατάλληλα εργαλεία και διαύλους επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων εκστρατειών ενημέρωσης, αξιοποιώντας παράλληλα τα υφιστάμενα εργαλεία για την αποφυγή επικαλύψεων και χρησιμοποιώντας τα κέντρα ενότητας, όπου αυτά έχουν συσταθεί, με τη συμμετοχή επίσης διεθνών οργανισμών.

Ενώ η Eurostat καταρτίζει τα επίσημα ευρωπαϊκά στατιστικά στοιχεία για την προσωρινή προστασία, η διασφάλιση έγκαιρης εικόνας της κατάστασης για επιχειρησιακούς σκοπούς απαιτεί από τα κράτη μέλη να επικαιροποιούν τακτικά τα δεδομένα τους στην **πλατφόρμα προσωρινής προστασίας**, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων σχετικά με τις ανενεργές καταχωρίσεις. Δεδομένου ότι η μετάβαση από την προσωρινή προστασία σε άλλα καθεστάτα θα οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές στο καθεστώς των εκτοπισμένων ατόμων, είναι σημαντικό να υπάρχει ακριβής εικόνα της εξελισσόμενης κατάστασης, και συνιστάται ο συντονισμός και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και των ουκρανικών αρχών, μεταξύ άλλων και στην πλατφόρμα αλληλεγγύης.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η αταλάντευτη υποστήριξη της ΕΕ προς την Ουκρανία θα συνεχιστεί για όσο διάστημα είναι αναγκαίο. Η ΕΕ θα προσφέρει καταφύγιο στα εκτοπισμένα άτομα από την Ουκρανία για όσο χρειαστεί.

Δεσμευόμαστε να επανενώσουμε την Ουκρανία με τον λαό της, όταν θα επικρατήσουν οι κατάλληλες συνθήκες ασφάλειας και σταθερότητας. Υιοθετώντας μια σταδιακή, ευέλικτη και συντονισμένη προσέγγιση για τη μετάβαση από την προσωρινή προστασία σε άλλα

καθεστώς, μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι όλα τα άτομα αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό, ότι λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ανάγκες και οι ικανότητες της Ουκρανίας και ότι τα συστήματά μας δεν υφίστανται δυσανάλογες πιέσεις.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη, την ουκρανική κυβέρνηση και με διεθνείς οργανισμούς, ώστε να διασφαλίσει την κάλυψη των αναγκών των ατόμων που έχουν εκτοπιστεί από την Ουκρανία στην ΕΕ και τον εφοδιασμό τους με όλους τους πόρους και τα εργαλεία που χρειάζονται για την ανοικοδόμηση της ζωής και του μέλλοντός τους.